

Posudek bakalářské práce sl. Hany Spěšné, Raně středověké osídlení Kolínska, Praha 2009, celkem 176 stran (z toho vlastní rozbor je na str. 10-75 a k tomu náleží 40 stran katalogu nálezů), 63 obr., 55 map.

Práce si klade za cíl především na podkladě archeologických nálezů poznat vývoj a proměny raně středověkého osídlení Kolínska. Vedle archeologických nálezů přihlédl autorka i k výsledkům bádání zaměřeného na raně středověké kostely na Kolínsku, dále k tamějším nepočteným mincovním nálezům a konečně k ojedinělým zmínkám písemných pramenů zachycující některé lokality ve zmíněném regionu.

I když Kolínsko náleží k oblastem trvale osídleným po celý pravěk, raně středověké nálezy – s výjimkou sběratelské činnosti dr. Dvořáka a dlouhodobému výzkumu kouřimských hradišť – tam byly získávány především náhodně, nesoustavně a ojediněle. Nejvíce informací poskytují nálezy ze sbírky dr. Dvořáka, jejíž nešťastný osud ji však zčásti znehodnotil. Vedle nálezů uložených v kolínském muzeu využila autorka informace publikované v odborné literatuře a potom v Archeologické databázi Čech.

Práci autorka uvádí stručnou informací o přírodním prostředí sledovaného kraje (geomorfologický ráz krajiny, hydrologické poměry, klima, vegetace). Vývoj osídlení sleduje ve čtyřech časových obdobích jež odpovídají ustálenému a dosud užívanému dělení raně středověkého období v Čechách. Datování jednotlivých objektů a památek opírá o chronologii, která byla o nich publikována v literatuře. Vlastní časové zařazení památek neprovádí. S výjimkou Nebovid nepředvádí v práci žádný archeologický materiál. Za důležitý chronologický faktor považuje výskyt esovitých záušnic a potom změnu pohřebního ritu. Kam tyto dvě skutečnosti zařazuje však neuvádí.

Osídlení na Kolínsku se podle autorčina výkladu opřeného o mapy archeologických lokalit soustřeďuje do dvou oblastí a to podél Labe a do povodí Výrovky. Na obou těchto územích pozoruje v mladších obdobích nárůst počtu lokalit. Autorčin zájem zaměřený především na zjištění dokladů osídlení zatlačil zcela do pozadí řadu otázek, které tamější nálezy nadhazují. Lze tu připomenout např. existenci plochých starohradištních žárových hřbitovů v Hořanech a u Nebovid, jinde na českém území velmi vzácných. Výklad by si zasloužil i enormní počet (téměř tři desítky) údajných hradišť na Kolínsku (z nichž část je více než sporná). Zajímavá je i existence neopevněných výšinných sídlišť (Třebovle), někdy označovaných za předstupeň hradišť. Otázek společenské skladby se dotýkají kolínské bohatě vybavené hroby a jejich umístění mimo opevněné areály hradišť (něco podobného naznačuje i slovenská Blatnica). Pokud práce využívá písemné prameny, je nutné s nimi pracovat způsobem běžným v historické literatuře. Kosmovu kroniku lze citovat pouze podle Bretholzovy edice. U CDB nutno citovat číslo pramene (listiny, ediktu atd.) a potom příslušnou stránku.

Na s. 67 a 68 je v práci chybné datování vlád Boleslava I. a Boleslava II. (na s. 72 je u Boleslava II. toto datování správné).

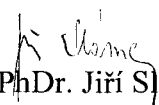
Zakládací listinu vyšehradské kapituly nutno citovat podle CDB, nikoliv podle Profouse. K Chotouni jakožto místu narození sv. Prokopa se pojí mnoho problémů (autorka to však zřejmě považuje za nepochybný fakt).

Po formální stránce je práce na velmi dobré úrovni. V textu se ojediněle objevují neopravené překlepy, nesprávné citace, absence některé citované literatury v bibliografickém soupisu apod.). Na některých místech by práce vyžadovala větší péči po stránce jazykové a stylistické.

Předložená práce dokládá velkou autorčinu píli a snahu shromáždit veškerý raně středověký archeologický materiál z Kolínska a využít ho k poznání tamějšího vývoje osídlení (především k proměnám zasídlení tohoto teritoria). Práce se nepochybně stane východiskem k dalšímu bádání o dějinách raně středověkého Kolínska. Autorka prokázala schopnost práce s archeologickým materiálem i samostatného přístupu k odborné literatuře. Práce splňuje požadavky kladené na práce bakalářské.

Práci doporučuji k dalšímu řízení.

Praha, 3. září 2009

Prof. PhDr. Jiří Sláma, CSc.

Univerzita Karlova v Praze
Filozofická fakulta (2)
Ústav pro pravěk a ranou dobu dějinnou
110 00 Praha 1, Celetná 20